

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

**VIỆN HÀN LÂM KHOA HỌC
VÀ CÔNG NGHỆ VIỆT NAM**

VIỆN SINH THÁI VÀ TÀI NGUYÊN SINH VẬT

=====***=====

PHAN THỊ HÀ

**NGHIÊN CỨU TÍNH ĐA DẠNG
CỦA HỆ THỰC VẬT VƯỜN QUỐC GIA XUÂN THỦY
VÀ SỰ SINH TRƯỞNG PHÁT TRIỂN CỦA MỘT SỐ
LOÀI THỰC VẬT NGẬP MẶN QUAN TRỌNG TRONG
KHU VỰC**

TÓM TẮT LUẬN VĂN THẠC SĨ SINH HỌC

HÀ NỘI - 2015

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu khoa học độc lập của bản thân. Các dữ liệu sử dụng trong luận văn là trung thực, rõ ràng và có nguồn gốc cụ thể. Luận văn được nghiên cứu nghiêm túc dưới sự hướng dẫn của cô giáo **TS. Trần Thị Phương Anh**.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

Tác giả

Phan Thị Hà

LỜI CẢM ƠN

Luận văn: “**Nghiên cứu tính đa dạng hệ thực vật vườn Quốc Gia Xuân Thủy và sự sinh trưởng phát triển của một số loài thực vật ngập mặn quan trọng trong khu vực**” được hoàn thành với sự hướng dẫn và giúp đỡ nhiệt tình của các thầy giáo, cô giáo Viện Sinh thái và Tài nguyên sinh vật, của các cô, chú, anh, chị của Vườn Quốc Gia Xuân Thủy.

Xin được bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới cô giáo **TS. Trần Thị Phương Anh** đã tận tình hướng dẫn, giúp đỡ tôi trong quá trình thực hiện luận văn này.

Xin trân trọng cảm ơn các thầy giáo, cô giáo của Viện Sinh thái và Tài nguyên sinh vật đã hỗ trợ, gợi ý cho tôi trong quá trình thực hiện luận văn.

Xin chân thành cảm ơn các cô, chú, anh, chị của Vườn Quốc Gia Xuân Thủy đã hợp tác, chia sẻ thông tin, cung cấp cho tôi những nguồn tư liệu, tài liệu hữu ích phục vụ cho đề tài nghiên cứu.

Tôi xin gửi lời tri ân sâu sắc đến gia đình và những người bạn đã động viên, hỗ trợ tôi rất nhiều trong suốt quá trình học tập, làm việc và hoàn thành luận văn này.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

Tác giả

Phan Thị Hà

MỤC LỤC

Lời cam đoan	i
Lời cảm ơn	ii
Mục lục	iii
Danh mục các chữ viết tắt	vi
Danh mục bảng	vii
Danh mục hình.....	ix
MỞ ĐẦU	1
Chương 1. TỔNG QUAN TÀI LIỆU	3
1.1. Tổng quan về tình hình nghiên cứu đa dạng thực vật.....	3
1.1.1. Trên thế giới.....	3
1.1.2. Ở Việt Nam	6
2.1. Tổng quan về tình hình nghiên cứu hệ thực vật ngập mặn	8
2.1. Khái quát về đất ngập nước.....	8
2. 2. Lược sử nghiên cứu hệ thực vật ngập mặn trên thế giới	9
2.3. Nghiên cứu ở Việt Nam.....	11
2.4. Lược sử nghiên cứu hệ thực vật ngập mặn tại Vườn Quốc Gia Xuân Thủy	15
Chương 2. ĐỐI TƯỢNG, ĐỊA ĐIỂM, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	19
2.1. Mục tiêu nghiên cứu	19
2.2. Đối tượng và địa điểm nghiên cứu	19
2.3. Nội dung nghiên cứu	19
2.4. Phương pháp nghiên cứu.....	20
2.4.1. Phương pháp kế thừa	20
2.4.2. Điều tra theo ô tiêu chuẩn	22
2.4.3. Phương pháp nội nghiệp.....	23

Chương 3. ĐIỀU KIỆN TỰ NHIÊN, KINH TẾ XÃ HỘI	27
3.1. Vị trí địa lý hành chính.....	27
3.2. Địa hình địa mạo.....	27
3.3. Khí hậu thủy triều.....	28
3.4. Địa chất đất đai.....	29
3.5. Dân số và lao động.....	30
3.5.1. Dân số và mật độ dân số.....	30
3.5.2. Cơ cấu dân số và lao động.....	30
3.5.3. Tỷ lệ tăng dân số.....	30
3.6. Tôn giáo và dân tộc.....	31
3.7. Tình hình phát triển kinh tế các xã vùng đệm.....	31
3.7.1. Tình hình sử dụng đất.....	32
3.7.2. Phân phối lao động ở các xã vùng đệm.....	33
3.7.3. Các hoạt động sản xuất trong khu vực.....	34
3.8. Tình hình đời sống nhân dân các xã trong vùng đệm.....	38
Chương 4. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU	39
4.1. Đánh giá tính đa dạng thực vật tại Vườn Quốc gia Xuân Thủy.....	40
4.1.1. Tính đa dạng về các bậc taxon.....	40
4.1.2. Đa dạng về dạng sống.....	47
4.1.3. Đa dạng về dạng Yếu tố địa lý.....	50
4.1.4. Đa dạng về dạng thân.....	51
4.1.5. Đa dạng về cây có giá trị sử dụng và nguy cấp.....	54
4.2. Hiện trạng và sự thay đổi của cấu trúc của một số quần xã ngập mặn trong khu vực.....	57
4.2.1. Quần xã thuần Trang - <i>Kandelia candel</i> (L.) Druce.....	57
4.2.2. Quần xã Sú - <i>Aegiceras corniculata</i> (L.) Blanco, Trang - <i>Kandelia candel</i> (L.) Druce và Bần - <i>Sonneratia caseolaris</i> (L.) Engl.....	60

4.2.3. Quần xã Sứ <i>Aegiceras corniculata</i> (L.) Blanco, Trang <i>Kandelia candel</i> (L.) Druce., Đước - <i>Rhizophora stylosa</i> Griff. và Bần - <i>Sonneratia caseolaris</i> (L.) Engl.	67
4.3. Sự sinh trưởng, phát triển và tái sinh tự nhiên của một số loài thực vật ngập mặn chính trong khu vực.	70
4.3.1. Sự sinh trưởng, phát triển và tái sinh tự nhiên của loài Trang - <i>Kandelia candel</i> (L.) Druce	70
4.3.2. Sự sinh trưởng, phát triển và tái sinh tự nhiên của loài Sứ - <i>Aegiceras corniculata</i> (L.) Blanco	75
4.3.3. Sự sinh trưởng, phát triển và tái sinh tự nhiên của loài Bần chua - <i>Sonneratia caseolaris</i> (L.) Engl	77
4.3.4. Sự sinh trưởng, phát triển và tái sinh tự nhiên của loài Đước - <i>Rhizophora stylosa</i> Griff.	79
CÁC CÔNG TRÌNH KHOA HỌC ĐÃ CÔNG BỐ	85
TÀI LIỆU THAM KHẢO	85
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

- ĐNN: Đất ngập nước
IUCN: Hiệp hội bảo tồn thiên nhiên thế giới
SN: Phổ dạng sống tiêu chuẩn
SB: Phần trăm của từng dạng sống
UNEP: Chương trình môi trường của liên hợp quốc
WWF: Quỹ động vật hoang dã thế giới
RNM: Rừng ngập mặn
TVNM: Thực vật ngập mặn
UBND: Ủy ban nhân dân
VQG: Vườn Quốc Gia
PTBV: Phát triển bền vững
HST: Hệ sinh thái
OTC: Ô tiêu chuẩn
TKS: Tuyến khảo sát
ĐKS: Điểm khảo sát
NTTS: Nuôi trồng thủy sản

DANH MỤC BẢNG

Bảng 2.1: Các tuyến điều tra tại VQG Xuân thủy	21
Bảng 3.1: Cơ cấu sử dụng đất đai các xã vùng đệm	32
Bảng 4.1: Thống kê số lượng họ, chi, loài trong các ngành thực vật tại VQG Xuân Thủy.....	40
Bảng 4.2: Sự phân bố của các taxon trong ngành Hạt kín.....	42
Bảng 4.3: Thống kê 10 họ có nhiều loài nhất ở VQG Xuân Thủy	43
Bảng 4.4: Thống kê các chi có từ 2 loài trở lên ở VQG Xuân Thủy	45
Bảng 4.5: So sánh tỷ lệ % số loài ngập mặn thực sự và số loài tham gia vào rừng ngập mặn.....	47
Bảng 4.6: Thống kê các dạng sống của các loài trong hệ thực vật VQG Xuân Thủy.....	48
Bảng 4.8: Thống kê các dạng thân của các loài thực vật bậc cao có mạch ở VQG Xuân Thủy	52
Bảng 4.9: So sánh các dạng thân của các loài thực vật bậc cao có mạch ở VQG Xuân Thủy và VQG Phú Quốc.....	53
Bảng 4.10: Thống kê các giá trị sử dụng của các loài thực vật bậc cao có mạch tại VQG Xuân Thủy	54
Bảng 4.11: So sánh một số loài có công dụng chính ở VQG Xuân Thủy và VQG Phú Quốc	56
Bảng 4.12: Sự thay đổi cấu trúc của quần xã thuần Trang - <i>Kandelia candel</i> (L.) Druce	58
Bảng 4.13: Thống kê các cây tái sinh tại quần xã thuần Trang - <i>Kandelia candel</i> (L.) Druce	60

Bảng 4.14: Sự thay đổi cấu trúc của quần xã Sứ - <i>Aegiceras corniculata</i> (L.) Blanco, Trang - <i>Kandelia candel</i> (L.) Druce và Bần - <i>Sonneratia caseolaris</i> (L.) Engl.	61
Bảng 4.15: Sự thay đổi cấu trúc tổ thành của quần xã Sứ - <i>Aegiceras corniculata</i> (L.) Blanco, Trang - <i>Kandelia candel</i> (L.) Druce và Bần - <i>Sonneratia caseolaris</i> (L.) Engl.	63
Bảng 4.16: Các loài thực vật tầng thảm tươi tại quần xã.....	64
Bảng 4.17: Thống kê cây tái sinh của loài Trang tại quần xã.....	65
Bảng 4.18: Sự thay đổi cấu trúc của quần xã Sứ - <i>Aegiceras corniculata</i> (L.) Blanco, Trang - <i>Kandelia candel</i> (L.) Druce., Đước - <i>Rhizophora stylosa</i> Griff. và Bần - <i>Sonneratia caseolaris</i> (L.) Engl.	66
Bảng 4.19: Thống kê cây tái sinh của loài Sứ tại quần xã.....	69
Bảng 4.20: Thống kê hiện trạng của quần thể Trang tại các quần xã.....	71
Bảng 4.21: Thống kê hiện trạng của quần thể Sứ tại các quần xã.....	75
Bảng 4.22: Thống kê hiện trạng của quần thể Sứ tại các quần xã.....	77

DANH MỤC HÌNH

Hình 2.1: Vị trí các ô tiêu chuẩn	23
Hình 4.1: Biểu đồ so sánh % các taxon trong từng ngành của hệ thực vật VQG Xuân thủy.....	41
Hình 4.2: Biểu đồ phân bố tỷ lệ % các taxon của hai lớp ..... trong ngành Hạt kín	42
Hình 4.3: Tỷ lệ % số chi có từ 2 loài trở lên so với tổng số chi của VQG Xuân Thủy	46
Hình 4.4: Biểu đồ phổ dạng sống cơ bản của hệ thực vật VQG Xuân Thủy	49
Hình 4.5: Biểu đồ tỷ lệ % các nhóm cây chồi trên (Ph).....	50
Hình 4.6: Biểu đồ phổ các yếu tố địa lý cơ bản của các loài thực vật bậc cao có mạch ở VQG Xuân Thủy	51
Hình 4.7: Biểu đồ tỷ lệ % dạng thân các loài thực vật bậc cao có mạch ở VQG Xuân Thủy	52
Hình 4.8: Biểu đồ tỷ lệ % các nhóm công dụng chính của các loài thực vật bậc cao có mạch ở VQG Xuân Thủy.....	55
Hình 4.9: Biểu đồ mật độ cây sống tại quần xã thuần Trang.....	59
Hình 4.10: Biểu đồ tỷ lệ số cây chết/số cây sống.....	59
Hình 4.11: Biểu đồ mật độ cây gỗ trong quần xã.....	62
Hình 4.12: Biểu đồ tăng trưởng chiều cao trung bình của các quần thể trong quần xã.....	63
Hình 4.13: Biểu đồ tăng trưởng đường kính trung bình của các quần thể trong quần xã.....	64
Hình 4.14: Biểu đồ cấu trúc của các quần thể trong quần xã.....	68
Hình 4.15: Biểu đồ mật độ cây tái sinh của loài Trang trong quần xã	70
Hình 4.16: Biểu đồ hiện trạng quần thể Trang trong các quần xã	71